Finansutskottets betänkande

1983/84:9

om utveckling för livskvalitet

Motionen

I motion 1982/83:1708 av Karin Söder m. fl. (c) hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om tillsättandet av en parlamentarisk långtidsutredning med uppgift att arbeta med en ökad livskvalitet som målsättning och utifrån de i motionen angivna utgångspunkterna.

Enligt motionärerna är det nödvändigt att lyfta fram livskvalitetsbegreppet som en övergripande målsättning för samhällsutvecklingen. De mål som bl. a. hittills präglat långtidsutredningarna – full sysselsättning, snabb ekonomisk tillväxt, jämnare inkomstfördelning, prisstabilitet och balans i utlandsbetalningarna – är i och för sig viktiga men ändå otillräckliga. Man vill därför binda ihop de ekonomiska förutsättningarna med en vidare syn på samhällsutvecklingen.

Utskottet

Utskottet delar såtillvida den uppfattning som framförs i motionen att det är viktigt att man i långtidsutredningarna successivt breddar välfärdsbegreppet. Den utvidgning av välfärdsbegreppet som skett under de senaste decennierna har emellertid också inneburit att man velat se till utvecklingen av olika sociala indikatorer såsom hälsa, miljö, utbildning och medborgerliga rättigheter m. m. Fortsatt forskning inom detta område pågår bl. a. vid statistiska centralbyrån (SCB) och socialforskningsinstitutet. Som exempel kan här nämnas att SCB löpande publicerar levnadsförhållandeundersökningar och presenterar fakta och analyser om välfärden och dess fördelning i den s. k. Välfärdsbulletinen. Utskottet vill även nämna att i anslutning till 1984 års långtidsutredning kommer den tidigare studien av välfärdens fördelning vid slutet av 1970-talet (Inkomst- och välfärdsfördelning, bilaga 5 till LU 80) att följas upp och fördjupas.

Det är enligt utskottets mening utomordentligt viktigt att olika sociala förhållanden kartläggs och beskrivs. Därigenom skapas ett underlag för politiska ställningstaganden. Eftersom ett utrednings- och utvecklingsarbete alltså pågår inom dessa områden, är det enligt utskottets mening inte påkallat att riksdagen tar något initiativ för ytterligare åtgärder. Utskottet vill till detta också foga synpunkten att begreppet livskvalitet aldrig kan ges en för alla entydig definition.

Med det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motion 1982/83:1708.

Stockholm den 27 oktober 1983

På finansutskottets vägnar
ARNE GADD

Närvarande: Arne Gadd (s), Paul Jansson (s), Per-Axel Nilsson (s), Lennart Blom (m), Roland Sundgren (s), Christer Nilsson (s), Filip Fridolfsson (m), Rolf Rämgård (c), Torsten Karlsson (s), Bo Södersten (s), Hugo Hegeland (m), Rolf Andersson (c), Anders Andersson (m), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) och Kenth Skärvik (fp).

Reservation

Rolf Rämgård (c) och Rolf Andersson (c) anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som framförs i motionen att en ny långtidsutredning, som är parlamentariskt sammansatt, tillsätts. Den utvidgning av välfärdsbegreppet som skett under de senaste decennierna har visserligen inneburit att man också velat se till utvecklingen av olika sociala indikatorer såsom hälsa, miljö, utbildning m. m. Ett exempel på en sådan studie är bilaga 5 till 1980 års långtidsutredning "Inkomst- och välfärdsfördelning". Denna studie kommer nu att följas upp i 1984 års långtidsutredning (LU 84).

Enligt utskottets mening är emellertid denna breddning av välfärdsbegreppet endast marginell. Den traditionella uppläggningen av långtidsutredningarna kommer också att prägla LU 84. Livskvalitetsfrågorna bör enligt utskottets uppfattning utgöra en angelägen del i en övergripande målsättning för samhällsutvecklingen. De mål som bl. a. hittills präglat långtidsutredningarna: full sysselsättning, snabb ekonomisk tillväxt, jämnare inkomstfördelning, rimlig prisstabilitet och balans i utrikesbetalningarna, är i och för sig viktiga men ändå otillräckliga. För att möta 1980-talets utmaning mot politiken, att skapa bättre levnadsvillkor för människorna, krävs ett bredare angreppssätt.

Den nya långtidsutredningen bör därför i sitt arbete utgå från de perspektiv som anges i motionen. Sålunda bör strukturella förändringar, som kan leda till förbättrad livskvalitet för människorna utan ekonomiska kostnader, skjutas i förgrunden. Exempel på sådana förändringar är: förändringar i medinflytande, ansvar, den sociala omvårdnaden och hushållningen med naturresurser.

Utskottet vill vidare understryka att det är viktigt att utredningen i diskussionen om de medel för samhällsförändring som blir nödvändiga undviker styrmedel som leder till ökad byråkrati och dirigering. En decentralisering av beslutsfattandet och ökade möjligheter för människor lokalt att ta ansvar och initiativ måste i stället vara ledstjärnan.

Mot bakgrund av vad som här anförts tillstyrks motion 1708. Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1708 hos regeringen hemställer om tillsättandet av en parlamentarisk långtidsutredning med uppgift att arbeta med en ökad livskvalitet som målsättning i enlighet med vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) anför:

I betänkandet avslås en motion där centerpartiet redovisar en stor del av sin grundläggande samhällssyn. Där beskrivs på ett sätt som jag tycker är riktigt många av de problem som följer av en allt aggressivare kapitalism. Centerns slutsatser om bl. a. medel för samhällsförändring är dock sådana att jag måste ansluta mig till utskottsmajoritetens avslagsyrkande. Jag vill trots detta redovisa att jag inte kan instämma i formuleringen om att livskvalitet aldrig kan ges en för alla entydig formulering. De framtidsfrågor som samhällsutvecklingen ställer i förgrunden är av sådan art att de flesta människor oavsett grundsyn torde kunna sluta upp bakom ett begrepp som livskvalitet i den mening som här avses.

minab/gotab Stockholm 1983 77046